

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ સ્થિત ગુજરાત હાઈકોર્ટ સમક્ષ
આર/ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૬૧૩/૧૯૯૫

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ એ.વાય. કોગ્જે

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સમીર જે. દવે

=====

અહેવાલ કરવાની મંજૂરી	હા	ના

=====

ગુજરાત રાજ્ય

વિરુદ્ધ

રબારી પોલા બેચર અને ૫ અન્યો અને અન્યો

=====

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ વતી શ્રી એલ.બી. ડાભી, એ.પી.પી.

સામાવાળા(ઓ)/ પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬ તરફે જામીનપાત્ર
વોરંટની બજવણી

સામાવાળા(ઓ)/ પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૧, ૨, ૫, ૬ વતી શ્રી પ્રવિણ
ગોંડલિયા (૧૯૭૪) વતી સુશ્રી વિશ્વા શાહ અને શ્રી રોહન વાઘેલા
સામાવાળા(ઓ)/ પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૩, ૪ વતી શ્રી યોગેશ એસ. લાખાણી
(૪૧૯)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૫, ૬ તરફે નોટીસની પ્રત્યક્ષ બજવણી

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ એ.વાય. કોગ્જે

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સમીર જે. દવે

તારીખ : ૧૦/૦૨/૨૦૨૫

મૌખિક ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ એ.વાય. કોગ્જે દ્વારા જાહેર)

૧. હાલની અપીલ સ્ટેટ દ્વારા કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર, ૧૯૭૩ ની કલમ-
૩૭૮ હેઠળ એડિશનલ સેશન્સ જજ, ભાવનગર દ્વારા સેશન્સ કેસ નં.
૧૩૨/૧૯૯૩ માં પસાર કરાયેલા નિર્દોષ મુક્તિના વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમ
તારીખ ૦૬.૦૩.૧૯૯૫ સામે દાખલ કરવામાં આવી છે. વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને
હુકમ દ્વારા, સેશન્સ કોર્ટે સામાવાળાઓ-આરોપીઓને ઇન્ડિયન પીનલ કોડની
કલમ ૩૦૨, ૧૪૭, ૧૪૮, ૧૪૯, ૨૨૪ અને ૩૪ અને બોમ્બે પોલીસ એક્ટની
કલમ ૧૩૫ હેઠળના ગુના માટે નિર્દોષ મુક્ત કર્યા છે.

૨. આ કેસ બોટાદ તાલુકા, જિલ્લા ભાવનગરના સરવા ગામમાં તારીખ
૦૯.૦૩.૧૯૯૩ ના રોજ બપોરે આશરે ૪:૩૦ વાગ્યે બનેલી એક ઘટનાને લગતો
છે, જેમાં ખેતરમાં ભેંસ ચરાવવા બાબતે થયેલી બોલાચાલીને કારણે
સામાવાળાઓ-આરોપીઓએ ઉસ્માનભાઈ અને મહમદભાઈ નામના બે

ભાઈઓના મૃત્યુ નીપજાવવાના સમાન ઈરાદા સાથે ગેરકાયદેસર મંડળી રચી હતી. ઘાતક હથિયારોથી સજ્જ થઈને, તેઓએ ઉસ્માનભાઈ અને મહમદભાઈ પર ધારિયા (તીક્ષ્ણ હથિયારો), લાકડીઓ, પાઈપો અને ભાલા (તીક્ષ્ણ હથિયાર) વડે હુમલો કર્યો હતો, જેનાથી તેમને ઈજાઓ પહોંચી હતી જે તેમના મૃત્યુમાં પરિણમી હતી. આમ, સામાવાળાઓ-આરોપીઓએ ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૨, ૧૪૭, ૧૪૮, ૧૪૯, ૨૨૪ અને ૩૪ તેમજ બોમ્બે પોલીસ એક્ટની કલમ ૧૩૫ હેઠળ સજાપાત્ર ગુના કર્યા હતા.

૩. વિદ્વાન એડિશનલ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટરે રજૂઆત કરી કે ફરિયાદપક્ષ દ્વારા સ્પષ્ટ અને સચોટ પુરાવા રજૂ કરવામાં આવ્યા હોવા છતાં સામાવાળાઓ-આરોપીઓને નિર્દોષ મુક્ત કરવામાં વિદ્વાન ટ્રાયલ જજે ગંભીર ભૂલ કરી છે.

૩.૧ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ફરિયાદી સહિતના ઈજાગ્રસ્ત નજરે જોનારા સાક્ષીઓએ સાતત્યપૂર્ણ રીતે ઘટનાનું વર્ણન કર્યું હતું અને આરોપીઓને ગુનેગારો તરીકે ઓળખી કાઢ્યા હતા. તેમની જુબાનીઓ સ્વાભાવિક, વિશ્વસનીય અને તબીબી પુરાવાઓ દ્વારા સમર્થિત હતી.

૩.૨ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટ પુષ્ટિ કરી છે કે મૃતકને થયેલી ઈજાઓ સામાન્ય સંજોગોમાં મૃત્યુ નીપજાવવા માટે પૂરતી હતી. આ વૈજ્ઞાનિક પુરાવા ફરિયાદપક્ષના કેસને સમર્થન આપે છે, જેની મૂલવણી કરવામાં ટ્રાયલ કોર્ટ નિષ્ફળ રહી હતી.

૩.૩ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વિદ્વાન જજે એ હકીકતની અવગણના કરી હતી કે આરોપીઓ દ્વારા પોતે એક કોસ-કેસ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો, જે ગુનાના સ્થળે તેમની હાજરી અને ગુનામાં તેમની સક્રિય સંડોવણી પ્રસ્થાપિત કરે છે.

૩.૪ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ફરિયાદીએ ઘટના પછી તરત જ એફ.આઇ.આર. નોંધાવી હતી, જે કેસને વધુ મજબૂત બનાવે છે. ટ્રાયલ કોર્ટ આ મહત્વપૂર્ણ હકીકતને યોગ્ય વજન આપવામાં નિષ્ફળ રહી હતી.

૩.૫ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સાક્ષીઓના નિવેદનોમાં સામાન્ય વિસંગતતાઓના આધારે ફરિયાદપક્ષના પુરાવાને નકારી કાઢવામાં વિદ્વાન જજે ભૂલ કરી હતી. સમય જતાં આવા તફાવતો સ્વાભાવિક છે અને તે સાક્ષીઓની વિશ્વસનીયતાને અસર કરતા નથી.

૩.૬ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે નિર્દોષ મુક્તિના કારણ તરીકે ઓળખ પેરેડના અભાવ પર ખોટી રીતે આધાર રાખ્યો હતો. ચુંકે આરોપીઓ ફરિયાદી અને સાક્ષીઓ માટે જાણીતા હતા, તેથી ઓળખ પેરેડ યોજવી બિનજરૂરી હતી.

૩.૭ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વિદ્વાન ટ્રાયલ જજે મજબૂત અને સચોટ પુરાવાઓની અવગણના કરી હતી અને તકનીકી કારણોસર આરોપીઓને નિર્દોષ મુક્ત કર્યા હતા, જેના પરિણામે ન્યાયનો કસુવાવડ થયો હતો. આરોપીઓ

સામેના મજબૂત પુરાવાને જોતાં, નિર્દોષ મુક્તિનો હુકમ કાયદેસર રીતે અટકાવી શકાય તેમ નથી અને આ કોર્ટ દ્વારા દખલગીરીને પાત્ર છે.

૪. આની સામે, સામાવાળા-આરોપીઓના વિદ્વાન વકીલે નિર્દોષ મુક્તિના ચુકાદાને સમર્થન આપતા રજૂઆત કરી છે કે સામાવાળાઓ-આરોપીઓના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી કે રેકૉર્ડ પરના પુરાવાની યોગ્ય મૂલવણી કર્યા પછી વિદ્વાન ટ્રાયલ જજે સામાવાળાઓ-આરોપીઓને યોગ્ય રીતે નિર્દોષ મુક્ત કર્યા છે. ફરિયાદપક્ષ વ્યાજબી શંકાની પેલે પાર કેસ સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યો હતો, અને તેથી, નિર્દોષ મુક્તિમાં આ કોર્ટ દ્વારા દખલગીરીની જરૂર નથી.

૪.૧ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ફરિયાદપક્ષ મુખ્યત્વે હિત ધરાવતા સાક્ષીઓ, ફરિયાદી અને સંબંધિત વ્યક્તિઓ પર આધારિત હતો અને કોઈ સ્વતંત્ર સાક્ષીઓની તપાસ કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યો હતો. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓની વિશ્વસનીયતા શંકાસ્પદ છે અને તેમના પુરાવા વિસંગતતાઓ અને વિરોધાભાસથી ભરેલા હતા.

૪.૨ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ફરિયાદપક્ષ આરોપીઓને થયેલી ઈજાઓ સમજાવવામાં નિષ્ફળ રહ્યો હતો, જે ઘટનાઓની ફરિયાદપક્ષની આવૃત્તિ અંગે ગંભીર શંકા ઊભી કરે છે. આરોપીઓ પરની ઈજાઓની બિન-સ્પષ્ટતા ફરિયાદપક્ષના કેસને નબળો પાડે છે અને મહત્વપૂર્ણ હકીકતોને દબાવવાનું સૂચવે છે.

૪.૩ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આરોપીઓ દ્વારા કોસ-કેસ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો, જે દર્શાવે છે કે આ ઘટના આરોપીઓ દ્વારા એકતરફી હુમલો ન હતો પરંતુ કોસ ફાઈટ હતી. ફરિયાદપક્ષ બચાવપક્ષની આવૃત્તિને ખોટી સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યો હતો, જે કથિત ગેરકાયદેસર મંડળી અને પૂર્વયોજના અંગે ગંભીર શંકાઓ ઊભી કરે છે.

૪.૪ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે એફ.આઈ.આર. અયોગ્ય વિલંબ પછી નોંધવામાં આવી હતી, જે ઇરાદાપૂર્વકના પાછળથી આવેલા વિચાર અને આક્ષેપોની ઉપજાવી કાઢેલી વાર્તા સૂચવે છે. ફરિયાદપક્ષ વિલંબને યોગ્ય ઠેરવવામાં નિષ્ફળ રહ્યો હતો, અને આવો વણઉકેલાયેલ વિલંબ ફરિયાદની સત્યતા અંગે શંકા પેદા કરે છે.

૪.૫ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓના નિવેદનોમાં ભૌતિક વિરોધાભાસ અને વિસંગતતાઓ છે, જે તેમની વિશ્વસનીયતા પર ગંભીર શંકાઓ ઊભી કરે છે. વિદ્વાન ટ્રાયલ જજે આ વિસંગતતાઓને યોગ્ય રીતે ધ્યાનમાં લીધી હતી અને અવિશ્વસનીય પુરાવાઓને નકારી કાઢ્યા હતા.

૪.૬ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આરોપીઓની ઓળખ પ્રસ્થાપિત કરવા માટે કોઈ ઓળખ પરેડ યોજવામાં આવી ન હતી. આરોપીઓ સાક્ષીઓને પહેલેથી જ જાણીતા હતા તેવો દાવો કાયદા મુજબ યોગ્ય ઓળખ પરેડ ન યોજવા માટે માન્ય બહાનું બની શકે નહીં.

૪.૭ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તબીબી પુરાવાઓ ફરિયાદપક્ષની આવૃત્તિને નિર્ણાયક રીતે સમર્થન આપતા નથી. મૃત્યુના કારણ અંગે ડોક્ટરનો અભિપ્રાય નિશ્ચિત ન હતો, અને મૃતક પરની ઇજાઓ જરૂરી નથી કે આરોપીઓ દ્વારા પૂર્વયોજિત હુમલો સૂચવતી હોય.

૪.૮ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ફોજદારી ન્યાયશાસ્ત્રમાં, શંકાનો લાભ હંમેશા આરોપીને મળવો જોઈએ. ચુંકે ફરિયાદપક્ષ વ્યાજબી શંકાની પેલે પાર આરોપીઓનો ગુનો સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યો હતો, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે સામાવાળાઓ-આરોપીઓને યોગ્ય રીતે નિર્દોષ મુક્ત કર્યા હતા.

૫. પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા પછી અને રેકૉર્ડ પરના દસ્તાવેજોનું અવલોકન કર્યા પછી, એવું જણાય છે કે સામાવાળાઓ-આરોપીઓ સામે કેસ સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદપક્ષે નીચેના મૌખિક પુરાવાઓ પર આધાર રાખ્યો હતો:

અનુક્રમ	સાક્ષીનું નામ	આંક
૧	ફ.સા.નં. ૧ અયુબભાઈ અબ્દુલભાઈની જુબાની	૪૪
૨	ફ.સા.નં. ૨ ડૉ. કાન્તિભાઈ જીવરાજભાઈની જુબાની	૪૫
૩	ફ.સા.નં. ૩ કિશોર ખીમજીની જુબાની	૫૭
૪	ફ.સા.નં. ૪ દેવકુભાઈ હાથીભાઈની જુબાની	૬૦
૫	ફ.સા.નં. ૫ હરિશંકર જીવાભાઈની જુબાની	૬૨
૬	ફ.સા.નં. ૬ રણછોડભાઈ પોપટભાઈની જુબાની	૬૫
૭	ફ.સા.નં. ૭ બાબુભાઈ બચુભાઈની જુબાની	૬૭
૮	ફ.સા.નં. ૮ લાલજીભાઈ રામજીભાઈની જુબાની	૬૮
૯	ફ.સા.નં. ૯ નિરાંતબેન કિશોરભાઈની જુબાની	૭૦
૧૦	ફ.સા. નં. ૧૦ નારણ કુવરભાઈની જુબાની	૭૨
૧૧	ફ.સા.નં. ૧૧ અમરાભાઈ પ્રેમજીભાઈની જુબાની	૭૩

૧૨	ફ.સા.નં. ૧૨ બાલાશંકર નાનજીભાઈ	૭૬
૧૩	ફ.સા.નં. ૧૩ ડૉ. દીલીપકુમાર મનુભાઈ દેસાઈ	૭૮
૧૪	ફ.સા.નં. ૧૪ પરેશકુમાર જયરામભાઈ	૮૨
૧૫	ફ.સા.નં. ૧૫ ધીરજલાલ ગિરધરલાલ	૮૩
૧૬	ફ.સા.નં. ૧૬ ગણપતભાઈ નાનાભાઈ ચૌહાણ	૮૮

પ.૧ ફરિયાદપક્ષે નીચેના દસ્તાવેજ પુરાવાઓ પર પણ આધાર રાખ્યો હતો:

અનુક્રમ	વિગત	આંક
૧	ઇન્કવેસ્ટ પંચનામું	૨૬
૨	ઉસ્માનભાઈના પોસ્ટમોર્ટમનો પોલીસ રિપોર્ટ	૨૭
૩	ઇન્કવેસ્ટ પંચનામું	૩૨
૪	માહમદભાઈના પોસ્ટમોર્ટમનો પોલીસ રિપોર્ટ	૩૩
૫	ઉસ્માનભાઈના કપડાંનું પંચનામું	૩૪
૬	મામદભાઈના કપડાંનું પંચનામું	૩૫
૭	એફ.એસ.એલ. ને મોકલેલ પત્ર	૩૬
૮	સીરોલોજી રિપોર્ટ	૩૭
૯	ઉસ્માનભાઈની પી.એમ. નોટ	૪૬
૧૦	ઇજા પામેલ કિશોરનું ઇન્જરી સર્ટિફિકેટ	૪૮
૧૧	ઇજા પામેલ અયુબભાઈનું ઇન્જરી સર્ટિફિકેટ	૪૯
૧૨	ઘટનાસ્થળનું પંચનામું	૫૮
૧૩	ઘટનાસ્થળનો નકશો	૫૯
૧૪	ડિસ્કવરી પંચનામું	૬૬
૧૫	પંચનામું	૬૯
૧૬	પી.એમ. નોટ પર રિપોર્ટ	૮૦
૧૭	મામદભાઈની પી.એમ. નોટ	૮૮
૧૮	સર્ટિફિકેટસ	૮૩-૮૬
૧૯	ઓરિજિનલ ફરિયાદ	૯૯
૨૦	એફ.આઈ.આર.	૧૦૦

૬. આંક-૪ થી આંક-૯ એ કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજરની કલમ ૩૧૩ હેઠળ સામાવાળાઓ-આરોપીઓના નિવેદનો છે જ્યાં સામાવાળાઓ-આરોપીઓએ એવું સ્ટેન્ડ લીધું છે કે તેમના પર ગુનાનો ખોટો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે અને એકત્રિત કરવામાં આવેલા પુરાવાઓનો ઇનકાર કર્યો છે.

૭. રેકૉર્ડના અવલોકન પરથી, એવું જણાય છે કે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૨, ડો. કાંતિલાલ જીવરાજભાઈ, આંક-૪૫, મેડિકલ ઓફિસરની જુબાની અને પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટ દર્શાવે છે કે મૃતક ઉસ્માનભાઈને માથામાં ઇજાઓ થઈ હતી, અને તેમના મૃત્યુને માનવવધ તરીકે વર્ગીકૃત કરવામાં આવ્યું હતું, જ્યારે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૧૩, ડો. દિલીપકુમાર મનુભાઈ દેસાઈ, આંક-૭૯, મેડિકલ ઓફિસરે મહમદભાઈ માટે સમાન માથાની ઇજાઓ અને માનવવધ મૃત્યુની પુષ્ટિ કરી હતી. જોકે, માત્ર એટલું સાબિત કરવું કે મૃત્યુ માનવવધ હતું તે સામાવાળાઓ-આરોપીઓને દોષિત ઠેરવવા માટે પૂરતું નથી; ફરિયાદપક્ષે વ્યાજબી શંકાની પેલે પાર પ્રસ્થાપિત કરવું આવશ્યક છે કે ઇજાઓ સામાવાળાઓ-આરોપીઓ દ્વારા પહોંચાડવામાં આવી હતી અને તે તેમના ગેરકાયદેસર કૃત્યોનું સીધું પરિણામ હતું.

૮. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૧, અયુબભાઈ અબ્દુલભાઈ, આંક-૪૪, જે ફરિયાદી અને મૃતક મહમદભાઈના સસરા છે, તેમની જુબાનીમાં જણાવ્યું હતું કે મૃતકના ખેતરમાં ભેંસ ચરાવવા બાબતે મૃતક અને આરોપીઓ વચ્ચે બોલાચાલી થઈ હતી. જોકે, ફરિયાદીની જુબાની અને બોલાચાલીના સમય અંગેની તેમની

જુબાની વચ્ચે વિરોધાભાસ છે. આવી વિસંગતતાઓ ઘટનાઓના ફરિયાદપક્ષની આવૃત્તિની ચોકસાઈ અને વિશ્વસનીયતા વિશે શંકા ઊભી કરે છે. આ વિરોધાભાસોને જોતાં, કોર્ટને જણાય છે કે ફરિયાદપક્ષના કેસમાં સ્પષ્ટતા અને સુસંગતતાનો અભાવ છે, જે આરોપીઓને દોષિત ઠેરવતા પહેલા સાવચેતીપૂર્વકની ચકાસણીની માંગ કરે છે.

૯. ઇન્કવેસ્ટ પંચનામું અને અન્ય પુરાવાઓના અવલોકન પરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે આ ઘટના બંને જૂથો વચ્ચેની કોસ ફાઈટનું પરિણામ હતું. પી.એસ.ઓ. તરફથી પી.એસ.આઈ. ને લખેલા પત્ર સહિતના સત્તાવાર દસ્તાવેજોમાં "બોલાચાલી" શબ્દનો વારંવાર ઉલ્લેખ સૂચવે છે કે આ કોઈ એકતરફી હુમલો ન હતો પરંતુ બંને પક્ષોને સામેલ કરતી લડાઈ હતી. વધુમાં, ફરિયાદીના નિવેદનોમાં વિરોધાભાસ છે, ખાસ કરીને સાતથી આઠ સામાવાળાઓ- આરોપીઓની હાજરી અંગે, જે ફરિયાદપક્ષની ઘટનાની આવૃત્તિ વિશે શંકા ઊભી કરે છે. ફરિયાદીએ શાબ્દિક બોલાચાલી વિશેના તેમના નિવેદનો પણ બદલ્યા હતા અને તમામ હુમલાખોરોને સ્પષ્ટપણે ઓળખી શક્યા ન હતા. આ હકીકતોને ધ્યાનમાં લેતા, કોર્ટને જણાય છે કે આ કેસ એક આયોજિત હુમલાને બદલે કોસ ફાઈટ હોવાનું જણાય છે, અને આરોપીઓ સામેના આરોપો પર કાળજીપૂર્વક પુનર્વિચાર કરવાની જરૂર છે.

૧૦. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૩, કિશોરભાઈ, આંક-૫૭, જેઓ ઇજાગ્રસ્ત સાક્ષી છે, તેમણે જુબાની આપી હતી કે તેઓ ઘટના સમયે હાજર હતા અને છ થી

સાત આરોપીઓએ ઘાતક હથિયારો વડે મૃતક અને અન્ય સાક્ષીઓ પર હુમલો કર્યો હતો, જેનાથી ઇજાઓ પહોંચી હતી. તેમણે એ પણ કબૂલ્યું કે તેમને માથા અને પીઠ પર ઇજાઓ થઈ છે. જોકે, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૨, ડો. કાંતિલાલ જીવરાજભાઈ, આંક-૪૫, મેડિકલ ઓફિસર, જેમણે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૩ ની તપાસ કરી હતી, તેમની જુબાની કિશોરભાઈના માથા અથવા પીઠ પરની કોઈ ઇજાની પુષ્ટિ કરતી નથી. સાક્ષીની જુબાની અને તબીબી પુરાવા વચ્ચેની આ વિસંગતતા તેમના નિવેદનની વિશ્વસનીયતા વિશે ગંભીર શંકા ઊભી કરે છે અને ફરિયાદપક્ષના કેસને નબળો પાડે છે. આ વિરોધાભાસને ધ્યાનમાં લેતા, કોર્ટને જણાય છે કે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૩ ના પુરાવા પર આધાર રાખતા પહેલા સાવચેતીપૂર્વકના મૂલ્યાંકનની જરૂર છે.

૧૧. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૯, નીરતબેન કિશોરભાઈ, આંક-૭૦, જેઓ નજરે જોનારા સાક્ષી અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૩ ના પત્ની છે, તેમણે જુબાની આપી હતી કે તેઓ ઘટના સમયે ખેતરમાં હાજર હતા અને આરોપીઓને મૃતક અને અન્ય સાક્ષીઓ પર હુમલો કરીને ઇજા પહોંચાડતા જોયા હતા. જોકે, રેકૉર્ડ પરના પુરાવા પુષ્ટિ કરે છે કે બોલાચાલી દરમિયાન આરોપીઓને પણ ઇજાઓ થઈ હતી, જે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૧૪, ડો. પરેશકુમાર જયરામભાઈ અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૧૫, ડો. ધીરજલાલ ગિરધરલાલ દ્વારા પ્રસ્થાપિત કરવામાં આવ્યું છે, જેમણે આરોપીઓની તપાસ કરી હતી અને તેમની ઇજાઓની પુષ્ટિ કરી હતી. આ સૂચવે છે કે કોસ-ફાઈટ થઈ હતી, જે એકતરફી હુમલાના

ફરિયાદપક્ષના દાવાને વિરોધાભાસી છે. આ પુરાવાઓને જોતાં, કોર્ટને જણાય છે કે કોસ ફાઈટની શક્યતાને નકારી શકાય નહીં, અને ફરિયાદપક્ષની આવૃત્તિને કાળજીપૂર્વક ચકાસણીની જરૂર છે.

૧૨. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૧૦, નારણ કુંવરાભાઈ, આંક-૭૨, જેઓ નજરે જોનારા સાક્ષી છે, તેમણે જુબાની આપી હતી કે તેમણે આરોપીઓને મૃતક અને અન્ય સાક્ષીઓને ઈજા પહોંચાડતા જોયા હતા. જોકે, કયા આરોપીએ કઈ ઈજાઓ પહોંચાડી તે સ્પષ્ટ કરવામાં તેઓ અસમર્થ હતા. વધુમાં, ઘટના પછી, તેઓ અને તેમના પત્ની તરત જ બાબતની જાણ કરવાને બદલે ઘરે ગયા હતા. ખેતમજૂર તરીકે, ઘટનાસ્થળે તેમની હાજરી સમજી શકાય તેવી છે, પરંતુ આરોપીઓને થયેલી ઈજાઓની પુષ્ટિ કરતા તબીબી પુરાવાઓ હોવા છતાં, કોસ-ફાઈટનો ઉદ્દેશ કરવામાં તેમની નિષ્ફળતા સૂચવે છે કે તેમણે અમુક વિગતો છુપાવી રાખી હશે. દરેક આરોપીની ભૂમિકા અંગે તેમની સ્પષ્ટતાનો અભાવ અને અધૂરા ખુલાસાની શક્યતાને જોતાં, કોર્ટને જણાય છે કે તેમની જુબાની પર સંપૂર્ણ આધાર રાખતા પહેલા તેની કાળજીપૂર્વક ચકાસણી કરવી જરૂરી છે. રજૂ કરાયેલા પુરાવા વ્યાજબી શંકાની પેલે પાર આરોપીઓનો ગુનો પ્રસ્થાપિત કરતા નથી.

૧૩. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૧૬, ગણપતભાઈ નાનાભાઈ ચૌહાણ (આંક-૯૮), જેઓ તપાસ અધિકારી છે, તેમની જુબાની દર્શાવે છે કે જ્યારે તેમણે પંચનામું કર્યું અને પુરાવા એકત્રિત કર્યા, ત્યારે તેમણે કોસ-ફાઈટની ઘટનાનો પણ સ્વીકાર કર્યો હતો. વધારામાં, તેમણે અલગ-અલગ ગુનાઓ માટે એક જ

પંચનામું તૈયાર કર્યું હતું, જે ઘટનાના યોગ્ય દસ્તાવેજીકરણ અંગે ચિંતાઓ ઊભી કરે છે. વધુમાં, તપાસની કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં બે દિવસનો વિલંબ થયો હતો, અને અધિકારી આ વિલંબ માટે પૂરતો ખુલાસો આપવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા. આવી ખામીઓ તપાસમાં બેદરકારી દર્શાવે છે, જે ફરિયાદપક્ષના કેસની વિશ્વસનીયતાને અસર કરે છે અને તપાસની નિષ્પક્ષતા અને સંપૂર્ણતા અંગે ગંભીર શંકાઓ ઊભી કરે છે.

૧૪. ફરિયાદપક્ષનો કેસ ખેતરમાં ભેંસ ચરાવવા બાબતે થયેલી બોલાચાલીને ઘટનાના કારણ તરીકે આધારિત છે. જોકે, ઘટનાસ્થળના પંચનામામાં ખેતરમાં ભેંસના કોઈ પગલાં કે નિશાનનો ઉલ્લેખ નથી, જે ઘટનાઓની ફરિયાદપક્ષની આવૃત્તિનો વિરોધાભાસ કરે છે. આ વિસંગતતા ગુનાના કથિત હેતુ વિશે શંકા ઊભી કરે છે અને ફરિયાદપક્ષના કેસની વિશ્વસનીયતાને નબળી પાડે છે.

૧૫. તબીબી અહેવાલો અને સાક્ષીઓના નિવેદનો સહિત રેકૉર્ડ પરના પુરાવા પ્રસ્થાપિત કરે છે કે બંને પક્ષોને ઈજાઓ થઈ હતી, જે એકતરફી હુમલાને બદલે ક્રોસ-ફાઈટ સૂચવે છે. ફરિયાદપક્ષ આ હકીકતને ખોટી સાબિત કરવામાં અથવા આરોપીઓને થયેલી ઈજાઓ માટે વ્યાજબી ખુલાસો આપવામાં નિષ્ફળ રહ્યો છે. આ અવગણના ઘટનાઓની ફરિયાદપક્ષની આવૃત્તિ વિશે ગંભીર શંકાઓ ઊભી કરે છે અને મહત્વપૂર્ણ હકીકતોને છુપાવવાની શક્યતા સૂચવે છે.

૧૬. કોર્ટ નંદ લાલ અને અન્ય વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ છત્તીસગઢ ના કેસમાં એપેક્સ કોર્ટના ૨૦૨૩ (૧૦) એસ.સી.સી. ૪૭૦ માં નોંધાયેલા નિર્ણયનો સંદર્ભ લઈ

શકે છે અને તેના પર આધાર રાખી શકે છે, જેમાં એપેક્સ કોર્ટ પેરા ૨૭ અને ૨૮ માં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું હતું,

"૨૭. નિર્વિવાદપણે, હાલના કેસમાં, આરોપી નં. ૧૧ નરેશ કુમારને થયેલી ઇજાઓને નાની અથવા સુપરફિસિયલ ગણી શકાય નહીં. સાક્ષીઓ પણ હિત ધરાવતા સાક્ષીઓ છે, કારણ કે તેઓ મૃતકના નજીકના સંબંધીઓ છે. સરપંચની ચૂંટણીના કારણે બંને પરિવારો વચ્ચે અગાઉની દુશ્મનાવટ હોવાનું રેકૉર્ડ પર આવ્યું છે. રામાશિષ રાય વિરુદ્ધ જગદીશ સિંહ, (૨૦૦૫) ૧૦ એસ.સી.સી. ૪૮૮ ના કેસમાં આ કોર્ટ દ્વારા અવલોકન કર્યા મુજબ અગાઉની દુશ્મનાવટ એ બેધારી તલવાર છે. એક તરફ, તે હેતુ પૂરો પાડી શકે છે અને બીજી તરફ, ખોટી રીતે ફસાવવાની શક્યતાને નકારી શકાય નહીં.

૨૮. અમે અગાઉ અહીં આરોપી નં. ૧૧ નરેશ કુમારને થયેલી ઇજાઓ જોઈ છે. ખોમલાલ દ્વારા ૪ નવેમ્બર ૨૦૦૬ ના રોજ સવારે ૦૩.૧૫ વાગ્યે એફ.આઈ.આર. નોંધાવ્યાની ઘણી પહેલા, પોલીસ આરોપી નં. ૧૧ નરેશ કુમારને તબીબી તપાસ માટે લઈ ગઈ હતી. મેડિકલ ઓફિસરને તબીબી તપાસ માટે આરોપી નં. ૧૧ નરેશ કુમારને મોકલતો મેમો જણાવે છે કે આરોપી નં. ૧૧ એ પોલીસને જાણ કરી હતી કે આશરે ૦૮.૩૦ વાગ્યે, તેમના પર આત્મારામ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧) દ્વારા હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો. નિર્વિવાદપણે, ફરિયાદપક્ષે કથિત ઘટના અંગેની માહિતી છુપાવી છે. ફરિયાદપક્ષે આત્મારામ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧) દ્વારા નોંધાવવામાં આવેલી એફ.આઈ.આર. ને પણ છુપાવી છે. આથી એ સ્પષ્ટ છે કે ફરિયાદપક્ષે ઘટનાના વાસ્તવિક ઉદ્ભવને છુપાવવાનો પ્રયાસ કર્યો છે. આ બાબતના આ પાસાને ધ્યાનમાં લેતા, તેમજ આરોપી નં. ૧૧ નરેશ કુમારને થયેલી ઇજાઓ અંગે કોઈ સ્પષ્ટતા ન હોવાની બાબતને

જોતાં, અમે એવા સુવિચારિત મત પર આવ્યા છીએ કે આરોપી નં. ૧૧ નરેશ કુમાર શંકાના લાભ માટે હકદાર છે."

૧૭. ઇજાગ્રસ્ત નજરે જોનારા સાક્ષીઓ સહિત બહુવિધ ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓએ ઘટના, આરોપીની ભૂમિકા અને થયેલી ઇજાઓ અંગે વિરોધાભાસી નિવેદનો આપ્યા છે. આવી વિસંગતતાઓ તેમની જુબાનીઓની વિશ્વસનીયતા વિશે શંકા ઊભી કરે છે.

૧૮. તપાસ અધિકારી નિષ્પક્ષ અને તટસ્થ તપાસ કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા. અલગ-અલગ ગુનાઓ માટે એક જ પંચનામાનો ઉપયોગ અને કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં સમજાવ્યા વગરનો બે દિવસનો વિલંબ બેદરકારી સૂચવે છે, જે ફરિયાદપક્ષના કેસને વધુ નબળો પાડે છે.

૧૯. ફરિયાદપક્ષનો દાવો છે કે ભેંસ ચરાવવા અંગેની બોલાચાલીના કારણે આ ઘટના બની હતી જેનો ઘટનાસ્થળના પંચનામા દ્વારા વિરોધાભાસ થાય છે, જેમાં ભેંસના પગલાંના કોઈ નિશાન મળ્યા નથી. આ વિસંગતતા કથિત હેતુ વિશે શંકા ઊભી કરે છે.

૨૦. ફરિયાદપક્ષ વ્યાજબી શંકાની પેલે પાર આરોપીઓનો ગુનો પ્રસ્થાપિત કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યો છે. વિરોધાભાસ, વિસંગતતાઓ અને ગુમ થયેલ મહત્વપૂર્ણ પુરાવાઓની હાજરી ફરિયાદપક્ષના કેસને નબળો પાડે છે, જે આરોપીઓને શંકાના લાભ માટે હકદાર બનાવે છે.

૨૧. કોર્ટ અલાઉદ્દીન અને અન્ય વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ આસામ અને અન્ય ના કેસમાં એ.આઈ.આર. ૨૦૨૪ એસ.સી. ૨૨૮૩ માં નોંધાયેલા એપેક્સ કોર્ટના નિર્ણયનો સંદર્ભ લઈ શકે છે અને તેના પર આધાર રાખી શકે છે, જેમાં એપેક્સ કોર્ટ પ્રસ્થાપિત કરે છે કે તમામ ક્ષતિઓ વિરોધાભાસ સમાન હોતી નથી સિવાય કે સીઆરપીસીની કલમ ૧૬૨ હેઠળની સમજૂતી મુજબ તે નોંધપાત્ર અને સુસંગત હોય. તે વધુ સ્પષ્ટ કરે છે કે સાક્ષીના નિવેદનોમાં વિરોધાભાસ એવિડન્સ એક્ટની કલમ ૧૪૫ મુજબ સાક્ષીને તેમના અગાઉના નિવેદન સાથે સામનો કરાવીને સાબિત થવો જોઈએ. જો સાક્ષી આપું નિવેદન આપ્યાનો ઈનકાર કરે છે, તો તે તપાસ અધિકારી દ્વારા સાબિત થવું આવશ્યક છે. ચુકાદો એ પણ ભાર મૂકે છે કે નાની વિસંગતતાઓ સાક્ષી પર અવિશ્વાસ કરવા માટેના કારણો નથી અને માત્ર ફરિયાદપક્ષના કેસને અસર કરતા ભૌતિક વિરોધાભાસો જ પુરાવાઓને નકારી કાઢવાને વાજબી ઠેરવે છે. આમ, જો ફરિયાદપક્ષનો કેસ વિરોધાભાસોને યોગ્ય રીતે સાબિત કર્યા વિના વિસંગત જુબાનીઓ પર આધારિત હોય, તો આરોપી શંકાના લાભ માટે હકદાર છે, જે નિર્દોષ મુક્તિને સમર્થન આપે છે.

૨૨. કોર્ટ રાજેશ પ્રસાદ વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ બિહાર અને અન્ય ના કેસમાં (૨૦૨૨) ૩ એસ.સી.સી. ૪૭૧ માં નોંધાયેલા એપેક્સ કોર્ટના નિર્ણયમાંથી પણ બળ મેળવી શકે છે, જેમાં એપેક્સ કોર્ટે સેશન્સ કોર્ટના નિર્ણયને ઉલટાવી દેવા માટે હાઈકોર્ટની સત્તા અંગેના કેસ લો ની તપાસ કરી છે જ્યાં અન્ય

ઢ્રષ્ટિકોણ શક્ય હોય. ચંદ્રપ્પા અને અન્ય વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ કર્ણાટક ના કેસ કે જે (૨૦૦૭) ૪ એસ.સી.સી. ૪૧૫ માં નોંધાયેલ છે, તે સહિતના કેસની તપાસ કરતાં, એપેક્સ કોર્ટે નિર્દોષ મુક્તિના હુકમ સામેની અપીલ સાથે કામ કરતી વખતે એપેલેટ કોર્ટની સત્તાઓ અંગેના સામાન્ય સિદ્ધાંતો તારવ્યા છે. એપેક્સ કોર્ટે ઠરાવ્યું છે કે એપેલેટ કોર્ટ પાસે તે પુરાવાઓની સમીક્ષા કરવાની, પુનઃમૂલવણી કરવાની અને પુનઃવિચારણા કરવાની સંપૂર્ણ સત્તા છે જેના આધારે નિર્દોષ મુક્તિનો હુકમ આધારિત છે. જોકે, એપેલેટ કોર્ટે એ ધ્યાનમાં રાખવાનું હોય છે કે નિર્દોષ મુક્તિના કિસ્સામાં, આરોપીની તરફેણમાં બમણી ધારણા હોય છે. પ્રથમ, ફોજદારી ન્યાયશાસ્ત્રના મૂળભૂત સિદ્ધાંત હેઠળ તેને નિર્દોષતાની ધારણા ઉપલબ્ધ છે, અને ત્યારબાદ, નિર્દોષ મુક્તિ મેળવ્યા પછી, ધારણા વધુ પ્રબળ, પુનઃસમર્થિત અને મજબૂત બને છે, અને તેથી, જ્યારે પણ રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના આધારે બે વ્યાજબી તારણો શક્ય હોય ત્યારે, સામાન્ય રીતે, એપેક્સ કોર્ટ ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા નિર્દોષ મુક્તિના તારણોમાં દખલ કરશે નહીં.

૨૩. કોર્ટે સેશન્સ કોર્ટના ચુકાદા અને હુકમનું પણ અવલોકન કર્યું છે અને જણાવ્યું છે કે સામાવાળાઓ-આરોપીઓને નિર્દોષ મુક્ત કરતી વખતે સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા સચોટ અને ખાતરીપૂર્વકના કારણો આપવામાં આવ્યા છે.

૨૪. ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને, કોર્ટને એડિશનલ સેશન્સ જજ, ભાવનગર દ્વારા સેશન્સ કેસ નં. ૧૩૨/૧૯૯૩ માં પસાર કરાયેલા નિર્દોષ મુક્તિના વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમ તારીખ ૦૬.૦૩.૧૯૯૫ માં દખલગીરી

કરવાનું કોઈ કારણ જણાતું નથી. તેથી અપીલ નામંજૂર કરવામાં આવે છે.
આરોપીના જામીન અને જામીન-ખત, જો કોઈ હોય તો, રદ કરવામાં આવે છે.
રેકૉર્ડ અને પ્રોસીડિંગ્સ સંબંધિત ટ્રાયલ કોર્ટમાં પાછા મોકલી આપવામાં આવે.

સહી / –
(ન્યાયમૂર્તિ એ.વાય. કોઝે)

સહી / –
(ન્યાયમૂર્તિ સમીર જે. દવે)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.